

Финансова грамотност

приход
%

разход
±

забава
×

20.02.2021 г.

**НАЦИОНАЛНО
СЪСТЕЗАНИЕ**

За верен отговор на всяка задача с номер от 1 до 5 се присъждат 3 точки, на задача 6 трябва да се даде само отговор и тя се оценява с 5 точки, а задача 7 е с подробно описание на решението и се оценява с до 10 точки. Разрешено е ползването само на калкулатори и обясненията към темата.

Време за работа: 120 мин. Пожелаваме Ви успех!

Т Е М А за XII клас

Задача 1. Цената на водоснабдяването в един град е 3 лв./m³. Върху общата цена се добавя 5% такса канализация. Ако едно семейство е изразходило 9 m³ вода и са му начислени допълнително 2 m³ за плащане от общата част, каква сума трябва да заплати семейството?

- A) 28,35 лв.   B) 30 лв.   C) 33,33 лв.   D) 34,35 лв.   E) 34,65 лв.

Задача 2. Лили си купила рокля от магазин, в който имало намаление на стоките с 60%. С колко процента трябва да се увеличи цената на роклята, за да се възстанови първоначалната ѝ цена?

- A) 120%   B) 125%   C) 150%   D) 180%   E) 250%

Задача 3. Влог от 10 000 лв. нараства за 4 години на 10 650 лв. В кой от интервалите попадат годишните лихвени проценти в случаите на просто и на сложно олихвяване?

- A) (0%; 0,5%]   B) (0,5%; 1%]   C) (1%; 1,5%]   D) (1,5%; 2%]   E) (2%; 2,5%]

Задача 4. Изтеглен е заем в размер на 12 000 лв. за срок от 5 години при 1% годишна лихва. След 2 години и 3 месеца годишният лихвен процент е увеличен на 2%. Ако олихвяването е сложно и тримесечно, намерете сумата, с която се погасява изтегленият заем в края на петата година с точност до 1 (т.е. с точност до цяло число).

- A) 12 709 лв.   B) 12 927 лв.   C) 12 965 лв.   D) 13 259 лв.   E) 16 162 лв.

Задача 5. Цената на застрахователна полица за жилище през 2018 г. е била 50 лв., а за автомобил – съответно 430 лв. Цената за една година на застрахователната полица за жилище се увеличава с 8% спрямо предходната година, а за автомобил цената намалява с един и същ процент спрямо предходната година. Общо за 2018 г., 2019 г. и 2020 г. са заплатени 1327,62 лв. за застраховки на жилището и автомобила. Да се намери с колко процента годишно намалява цената на застрахователната полица за автомобила.

- A) 5%   B) 10%   C) 15%   D) 20%   E) 25%

Задача 6. Производствени фирми A и B имат постоянни годишни прирасти на производителност, като прирастът на производителността на A е с 30 процентни единици по-голям от този на B. Ако през 2020 г. производителността на A е 40,96% от производителността на B, колко процента трябва да е годишният прираст на производителността на A така, че след четири години през 2024 г. производителността на A да достигне тази на B?

Задача 7. Господин Петров си открил влог и внесъл в банка 180 лв. при сложна годишна лихва 1%. След две години лихвеният процент в банката се променил и станал 2% сложна годишна лихва. Това съвпаднало с 3-годишнината на сина на г-н Петров. Бащата оставил в своя влог половината от нарасналата до този момент сума, а с другата половина открил влог на сина си в същата банка. Когато синът навършил 10 години, лихвеният процент в банката се променил на 0,24% сложна годишна лихва. Тогава г-н Петров открил втори влог на сина си в същата банка, променил договора с банката за месечно олихвяване по отношение на този втори влог и започнал всеки месец да внася в него по 50 лв. Когато синът навършил 15 години, бащата започнал всеки месец да внася по 75 лв. при същите условия за втория влог.

- а) Намерете сумата по влога на бащата на 18-годишнината на сина му;
- б) Каква е разликата в общата сума по двата влога на сина и сумата по влога на бащата на 18-годишнината на сина?

ОБЯСНЕНИЯ КЪМ ТЕМАТА

1. простата лихва се изчислява само върху вложената сума и нарасналата сума има вида $K = K_0 \left(1 + n \frac{p}{100} \right)$, където K_0 е вложената сума, n е броят периоди (години), а p е лихвеният процент;

2. сложната лихва се начислява върху натрупаната сума до момента, т.е. формулата за нарасналия капитал е $K = K_0 \left(1 + \frac{p}{m \cdot 100} \right)^{mn}$, където K_0 е вложената сума, n е броят периоди (години), p е годишният лихвен процент, а m е броят на лихвените периоди в годината; ако олихвяването е ежемесечно, то $m=12$, а ако олихвяването е на годишна база, то $m=1$;

3. равните вноски са периодични вноски, които се плащат на равни интервали от време (периоди) в продължение на даден срок при определена лихва за съответния интервал (период); формулата за размера на натрупания капитал е $K_n = V \cdot \frac{q^n - 1}{q - 1}$,

където V е размерът на периодичната вноска, $q = 1 + \frac{p}{100}$, $p\%$ е лихвеният процент за съответния период и n е броят на вноските;

4. застраховка = договор между два субекта (застрахован и застраховател), при който срещу предварителни периодични или еднократни парични вноски от единия субект (застрахован) другият субект (застраховател) се задължава да изплати суми в договорени случаи (злополука, бедствие и т. н.);

5. застрахователна полица = документ, удостоверяващ сключен договор между застрахован и застраховател;

6. производителност = количеството получен продукт или доходи за единица вложени средства или разходи;

7. прираст = нарастване.